

Miljövänner för kärnkraft
- Grundad 1988 -

Miljö- och Energidepartementet
Rättssekretariatet
m.registrator@regeringskansliet.se

Kopia:
helen.blomberg@regeringskansliet.se

ETT UTÖKAT SKADESTÅNDSANSVAR OCH SKÄRPSTA FÖRSÄKRINGSKRAV FÖR REAKTORINNEHAVARE, REMISS (M2018/00331/R)

Remissyttrande från Miljövänner för Kärnkraft

SAMMANFATTNING

Miljövänner för Kärnkraft vill under nedanstående tre rubriker framföra:

1. Synpunkter på promemorians huvudbudskap, att ansvarsbeloppen för reaktorinnehavare vid "atomolyckor" höjs.
2. Synpunkter på avsaknad av jämförelse mellan ansvaret och skadeståndsskyldigheten för radiologiska olyckor och olyckor i andra jämförbara verksamheter.
3. Synpunkter på promemorians uppdatering av hittills gällande text och förslag till nya begrepp som är i överensstämmelse med vetenskaplig terminologi.

1 PROMEMORIANS HUVUDBUDSKAP

Miljövänner för Kärnkraft finner att förslaget beaktar EU-rättsliga aspekter men delar inte uppfattningen att det "bidrar till att harmonisera svenska krav i förhållande till andra jämförbara medlemsstater". *Miljövänner för Kärnkraft* ställer sig frågade till att förslaget läggs på den högsta nivån i EU tillsammans med unionens mest tätbefolkade länder, Belgien och Nederländerna. Istället borde Finland vara ett mer jämförbart alternativ.

Förslaget tar förvisso hänsyn till att en reaktorolycka med konsekvens för människors liv och hälsa är ytterligt osannolik men tar inte hänsyn till att konsekvenser av en given olycka och därmed förknippade kostnader skulle vara större i ett tätare befolkat område än andra.

Om så vore, borde rätteligen Sverige inte hamna i samma klass som EUs mest tätbefolkade länder. *Miljövänner för Kärnkraft* anser inte att en överförsäkring skulle gynna en vital samhällsfunktion som miljövänlig energiproduktion.

Adress:
Box 83
432 06 Bua

Tel: 0739 678 908

Postgiro: 13374-4
Org.nr: 849600-6126

E-mail/hemsida
mfk@mfk.nu
<http://www.mfk.nu>

2 JÄMFÖRELSE MED ANDRA VERKSAMHETER

Beträffande översyn av ansvar och skadeståndsskyldighet menar *Miljövänner för Kärnkraft* att det är ett oeftergivligt krav att man sätter förslagen i relation till motsvarande krav för andra jämförbara verksamheter. Detta saknas helt i underlaget.

Miljövänner för Kärnkraft menar att principen om strikt ansvar och försäkringskrav är bra men de skall harmonisera med motsvarande krav på andra verksamheter. Det är också viktigt att man har samma krav på vad som skall betraktas som skada och ge rätt till ersättning i alla verksamheter. Det finns ingen anledning att i dessa avseenden särbehandla kärnkraften som i dokumenterade jämförelser visat sig vara bland de minst miljöskadliga och minst hälsofarliga verksamheterna på elproduktionsområdet. På andra områden finns många verksamheter med potentiellt mycket allvarligare konsekvenser än radiologiska olyckor i samband med kärnkraft.

***Miljövänner för Kärnkraft* menar att sådana jämförelser behöver göras på minst tre punkter:**

- **Det strikta ansvaret och de undantag som finns.**
- **Försäkringskravet och de därav följande ekonomiska begränsningarna samt konsekvenserna av detta.**
- **Vad som betraktas som skada. Dvs. hur skada skall styrkas.**

3 SPRÅKBRUKET

Miljövänner för Kärnkraft noterar att förslaget är språkligt moderniserat jämfört med lydelse i tidigare dokument: Så har verbformer som ”skall” och ”tages” m.fl. ersatts med ledigare ”ska” resp. ”tas”. Vål så!

Men det är mycket allvarligt att handlingen fortfarande efter uppdatering inte harmoniserar med vetenskaplig terminologi. Skrivelsen handlar inte om ”atomansvar” utan om ”kärnansvar” eller tydligare ”ansvar för kärnenergi”, på engelska ”nuclear responsibility”. *Miljövänner för Kärnkraft* vill belysa skillnaden mellan ordet ”atom” och ordet ”kärna”. Förbistringen belystes av en rubrik i Lunds Dagblad på 1950-talet: ”Den skånska jorden är full av atomer” som skrämde många läsare. Men mer än ett halvsekel senare måste vi väl ha insett att orden ”atom” och ”kärna” inte är synonyma.

Sålunda:

Vanlig förbränning innebär att man tillgodogör sig (skillnader i) atomär energi vid modifiering av bindning då kol eller organiskt material omvandlas till oorganiska föreningar, mest koldioxid och vatten. Förbränning är därför en frigörelse av atomär energi. Slagordet ”Atomkraft - nej tack” är därför i vetenskaplig mening inte riktat mot kärnenergi utan mot förbränning, som utgör 80 % av världens energiförsörjning. Men i okunnighet riktas det mot kärnenergin.

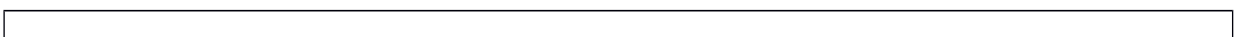
Det är en mycket stor skillnad mellan den energi man kan tillgodogöra sig ur en atomär bindning som är av storleksordningen 10 elektronvolt, medan energin i en kärnbindning som är av storleksordningen 2 miljoner elektronvolt eller mer.

Lagtexter är i bästa fall normbildande och kan bidra till folklig bildning och upplysning.

Det är därför ytterligt viktigt, att lagtexter inte strider mot vetenskaplig terminologi utan harmoniserar med den. *Miljövänner för Kärnkraft* hemställer att lydelsen i den nya lagtexten ändras så att förbistringen mellan orden ”atom” och ”kärna” försvinner.

Beträffande de olyckor som ansvaret avser bör man vara tydlig med att det gäller radiologiska olyckor vid kärnanläggningar.

Carl Erik Magnusson
Docent i fysik, Lunds Universitet

Ordf. i Miljövänner för Kärnkraft

